

מסורת הש"ס

(א) [בס"א: דיכרא],
(ב) [שבת קכא: יצמות קב.
גיטין לו: מו"ק כו: ג], ע"ז
כח, (ד) [ז"ל ולא],
(ה) [רש"א, ו] [ושם ד"ה
ופרי], (ו) [ועי' תוס' זבחים
יג. ד"ה דיקא נמ],

תורה אור השלם

1. כִּי בָצַל הַחֲכָמָה בָּצַל
הַכֶּסֶף וַיִּתְּרוֹן דַּעַת
הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בַעֲלֶיהָ:
קְהֵלֶת ז יב

הגהות הב"ח

(ה) גַּם מִזֵּי תַחֲנוּנָיו
שִׁלְחָה מִלִּפְנֵי וַיִּשְׁמְרוּ
קִמְיָהּ וְהִיטִיב וְכִי
דָּרַב כֹּהֵן כִּבְיָהּ לִדְרִי
ב' שְׁלֹחִיתוֹ
קִמְיָהּ וְהִיטִיב וְכִי
א' שָׁם לְקִבְּרֹתָיו
קִינִי בְּכַפְרֵשׁ דְּרִיכִים
עַד מִרְיָן יִרְחֵ שָׁמָ
לְבַחֵר הִכִּי בְּנִקְרֹתוֹ
וְהִיטִיב: וְכִי שָׁם
דְּרִיכָא וְהִיטִיב
(ד) שֶׁ אֵל תַּנְחִיבֵנוּ מִזֵּי
מִגְלִית מִשְׁחָה לְדָרַב
מִגְלִית מִשְׁחָה לְדָרַב לֵאמֹר
לִדְרֵךְ נֶקֶם דְּרִיכֵי לֵאמֹר
הֵא עֲלֵמָא חֲרָקֵא מִגְלִית:
(ה) שֶׁ תַּנְחִיבֵנוּ מִזֵּי לֵאמֹר
לִדְרֵךְ נֶקֶם דְּרִיכֵי מִתַּחַת:
(ו) שֶׁ לֵא חֲרָקֵי מִתַּחַת:
כִּלְכִּי לִדְרֵכֵי מִתַּחַת:
(ז) שֶׁ יִשְׁמְרוּ לִדְרֵכֵי וְיִתְּנוּ
מִתַּחַת עֵינֵי יִשְׁמְרוּ דָּךְ
כֹּה עֵינֵי: (ח) מִזֵּי חֲדָה
לִדְרֵךְ נֶקֶם דְּרִיכֵי חֲדָה
שִׁלְחָה מִלִּפְנֵי וַיִּשְׁמְרוּ
קִמְיָהּ וְהִיטִיב וְכִי
דָּרַב כֹּהֵן כִּבְיָהּ לִדְרִי

למקטליה בדבר הנורק. למ"ד רוח
אללו להרגו צידים אללו זורק צו חץ
המתחבק צו: דניקס ליה. שהכלב נזר
בגדיו: משכא דאפא. הוא הצבוע ובלט
צבוע זכר: בגוצא דנחשא. על ידי
קנה לה נחשת: ידלמא חוץ לצבואיה
דש. שקץ פזן הכלב עליו ומסמכן:
לפידנא. חולי השיניים והחניכיים
ומתחיל בפה וגומר בצני מעיים
ומסוכן הוא: מטרונסא. נכרית הימה:
עבדא ליה רפואה חמשא ומעלי
בצבא. יום ה' בשבת וע"ש: והאיכא
חלול השם. שהיא סבורה שעבר על
שבעות: דמגלי לה. מעיקרא.
מההיא שעתא גלי לה לא נשבעתי
לך כי כך אמרתי: משחא דגדפא
דאזא. שומן מוח עצם קטן שבראש
כנף העוף שקורין כניי"ל סכה אומרו
על נדעיו: קסיסא דויסי. גרעיני
זיתים: דלא מלו סילפא. שלא הביאו
שליש: חמאי חדפא. על מר חדש
שקורין פשוט"ר: ודיוק צבדי דדריה.
הדבק בשורת השיניים: מחאי הוי.
על ידי מה בא החולי הזה: מחמימי
חמימי דחיי. האוכל פת חמה יותר
מדאי: כחא דהרמא. דגים מנווגים
עם הקמח בשמן שלהן: שיורי. שעבר
עליו הלילה: מאי סימניה. של אותו
חולי: כדו רמי מידי צבדיה. שבעות
כלום צבינו וצו הדם שצורת שנינו:
ורבי יוחנן היכי עבד הכי וכו'. לא
גרסינן לה הכא אללו במסכת ע"ז (ו)
כמאן עבד ר' יוחנן. לתת סם
בשבת בשביל חולי השניים דקאמר
לה לא מנריכנא מאי: שאני אומר
צו. מודים לו חכמים שהיא רפואה
עליו בלכל שעות בחצר כד שלו:
וי יקון. חולי שפניו מוריקים (ו)
גרסינן והכמים אומרים באלו אין
בהן משום רפואה באלו למעוטי מאי
לאו למעוטי סם. והכי קאמר ליה
בשמים הראשונות אין זו רפואה
גמורה לעבור עליהן דבר תורה:
ולמעוטי סם דיש צו משום רפואה
לא למעוטי מקיוון דשם לפרווגי.
בשבת לעולם אכולי הנך פליגי ומאי
באלו משום דשמעוה לר' מתאי דלמר
אכתי אחריתי: לפרווגי. חולי ששמו
אשכרנבגליו"ץ הוא צו"ץ מלגט ובההיא
מודה ליה: ה"ג הכי נמי מסתברא
דתניא שלשה צדדים אמר רבי אלעזר
כן עוריה משום ר' מתאי בן חרש
מקיוון דם לפרווגי בשבת ומי ששכח
באלו אין בהם משום רפואה באלו

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עשה שורה עליו לא יקרב
סכין והורגו: דחייף ציה.
ו: נישלח למאניה. יפשיט
פוטוויי"ש: דאפא דיכרא.

למקטליה בדבר הנזרק תניא כוותיה דשמואל
כשהורגין אותו אין הורגין אותו אלא בדבר
הנזרק דחייף ביה מסתכן דנכית ליה מיית
דחייף ביה מסתכן מאי תקנתיה נישלח
מאניה ⁽⁶⁾ ונירהיט רב הונא בריה דרב יהושע
חף ביה חד מינייהו בשוקא שלחינהו למאניה
וריהט אמר קיימתי בעצמי יהחכמה תחיה
בעליה דנכית ליה מיית מאי תקנתיה אמר
אב"י נתי משכא דאפא דדיכרא ⁽⁶⁾ וניכתוב
עליה אנא פלניא בר פלניא אמשכא
דאפא דיכרא כתיבנא עלך כנתי כנתי קלירוס
ואמרי לה קנדי קנדי קלורוס יה יה ה'

ה'כ"ב נמי מסתברא שלשה דברים ב'. ריב"ז לא י"ג הכי נמי מסתברא
אלא הכי גרים תא שמע שלשה דברים משום דמאי אולמיה
דהא מהא דלייתי כבר ונראה לי דשפיר מייתי דברייתא קמייתא לא
מייתי בה מקיז דם לסרוני וזהו דוחק הא דמוקמינן למעוטי
מקיז דם לסרוני מה שלא הזכיר בה
אבל מהא דמייתי שפיר מאי לאו צאלו
אתרתי דסיפא דלוקין מיהא קאי
ולמעוטי מקיז דם לסרוני דהא
תני רישא ואי (שמה) משום דצכל
דוכתא נשאר הכי נמי מסתברא
בצביל זה אין למוחקו דפרק קמא
דקדושין (י"ב:) גבי מעשה (ט) בצדמוני
(אחד) י"ס הכי נמי (ט) (מסתברא) שאינו
נשאר וצפרק הזהב (בבא מציעא דף
מ"ט:) י"ס (ג"כ) הכי נמי מסתברא
שאינו נשאר בשמעתא דטבע אין
נעשה חליפין לפירוש רש"י:
אלא

בבואת אמן אמן סלה וגשליהו ללמאניה ולקבריהו בי קברי ^ט עד
תריסר ירחי שתא ונפקיהו ונקלינהו בתגורא ונבדרינהו לקטמיה אפרשת
דרכים והנך תריסר ירחי שתא כי שתי מיא לא לישתי אלא בגובתא
דנחשא דילמא חזי בבואה דשידא וליסתכן כי הא ^ז דאבא בר מרתא
הוא אבא בר מניומי עבדא ליה אימיה גובתא דדהבא ^ו ועוד אמר
ר' מתיא ^א ר' יוחנן חש ^ב בצפידנא אול גבה דההיא מטרוניתא עבדא ליה
מלתא חמשא ומעלי שבתא אמר לה בשבת מאי אמרה ליה לא צריכת אי
מצטריכנא מאי אמרה ליה אישתבע לי ^ט דלא מגלית אישתבע לאלהא
דישראל לא מגלינא נפק דרשה בפירקא והא אישתבע לה לאלהא דישראל
לא מגלינא הא לעמו ישראל מגלינא והא איכא חלול השם דמגלי לה
מעיקרא מאי עבדא ליה אמר רב אחא בריה דרב אמי מי שאור שמן זית
ומלח רב יימר אמר שאור גופיה שמן זית ומלח רב אשי אמר משחא דגרפא
דאוואא אמר אביי אנא עבדי לכולהו ולא איתסאי עד דאמר לי ההוא מייעא
אייתי קשייתא דזיתא דלא מלו תילתא וקלינהו בגורא אמרא חדתא ואדביק
בככי דריה עבדי הכי ואיתסאי ממאי הוה מחמימי חמימי דחימי ומשויורי כסא
דהרסנא ומאי סימניה כד רמי מידי בככיה ואתא דמא מבי דרי רבי יוחנן כי חש
בצפידנא עבד הכי בשבתא ואיתסי ורבי יוחנן היכי עבדי הכי אמר ר"ג בר
יצחק שאני צפידנא הואיל ומתחיל בפה וגומר בבני מעיים אמר ליה רב חייא
בר אבא לר' יוחנן כמאן כר' מתיא בן חרש דאמר החושש בפיו מטילין לו סם
בשבת א"ל שאני אומר בוו ולא באחרת לימא מסייע ליה מי שאחזו ירקון
מאכילין אותו בשר חמור מי שנשכו כלב שוטא מאכילין אותו מחצר כבד שלו
והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת דברי ר' מתיא בן חרש וחכ"א באילו אין
בהם משום רפואה באלו למעוטי מאי ^ט מאי לאו למעוטי סם לא למעוטי מקיזין
דם לסרוגכי ה"נ מסתברא דתניא שלשה דברים א"ר ישמעאל בר' יוסי ששמע
משום רבי מתיא בן חרש מקיזין דם לסרוגכי בשבת ומי שנשכו כלב
שוטה מאכילין אותו מחצר כבד שלו והחושש בפיו מטילין לו סם בשבת
וחכ"א באילו אין בהן משום רפואה באילו למעוטי מאי מאי לאו אתרתי
בתריתא ולמעוטי דרישא לא אתרתי ^ו דרישא קמייתא ולמעוטי דסיפא
הא

למעוטי מאי לאו אתרתי בתרייתא ולמעוטי דרישא לא אתרתי דרישא ולמעוטי דקיפא:

עין משפט
נר מצוה

עַה אַ מִי פֿ"צ מַה'ל' שַׁבָּת
הַלְכָה הַ סִּמְג לַחֲוִין סָה
טוֹשׁ"ע אַר"ח סִי' שַׁבָּת
סַעֲיָף ג.:

לעזי רע"י

פוטטי"ש. חולדה.
כניי"ל [פיניי"ל].
נוצה של כנף או זנב.
פשווי"ר. מעדר.
אישרנגילוו"ן.
דלקת שקדים.
בו"ן מלנ"ט.
דלקת שקדים מוגלתית.

רבינו חננאל

ועוד א"ר מתיא בן חרש
החושש בפני משה
כס בשבת מפני שהוא ספק
נפשות וכל ספק נפשות
דוחה את השבת. ר' יוחנן
שכח, בפריגין, פ"י כאב
השנים, עבדא דלי היהא
רוריתא סמא דום חמשי
ועבר שבת, אלא כיון
מאי, אמר לה לא לרצית,
אזא ציטרכונא מאי,
אמרה ליה אישבעה
לא מנליה, אישבעה
לר' משה, אמרה ליה
לר' משה, אמרה ליה
הוה נקט לביבי בשעת
שבתוה דלפניו ישראל
מגילא. וכוהר דאדונה
אלא, אדעה אתה דלא
הוה לך שבתוה אלא
לר' מגילא לצליה ישראל
בכל מגילא לעמו ישראל.
א"ל ר' חייא בר אבא
ר' יוחנן חמא בר מתיא
כס פרש דשוי להטייל
סס חרש בשבת. א"ל
ר' יוחנן כס החושש בפני
משה לו סס בשבת בדי
ההוה היא ולס באבדת
שחולקין. נימא מסייע
ליה לר' יוחנן אזא דרמיא
פני שאחו כרס מאלקין
אחו כרס חמרה, מתיא
מחצי כרס מאלקין אותו
החושש כד ש'לו, החושש
בפני משה לו סס בשבת
וכרי ר' מתיא בן חרש,
ותכיא אלא און חרש,
כרס פרוהא, באלו לאו
למעט סס, דסס א"ר חרש
פרוהא, ודחי לא למעט
קתה הדיס לר' יוחנן. ולא
עמרה.